

Οι πεταλούδες στο αστικό οικοσύστημα του Γυμνασίου Καλογερόπουλου

Αυτή η παρουσίαση εξερευνά τον κόσμο των πεταλούδων στο
Αστικό Περιβάλλον του Γυμνασίου μας.

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
STE(A)M Learning Ecologies (SLEs)

Πρόγραμμα SEMEP 2025-2026

Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού,
Αθλητισμού και Νεολαίας

ΜΟΝΑΔΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ο ρόλος των πεταλούδων στα αστικά οικοσυστήματα

Επικονίαση:

Μεταφέρουν γύρη και βοηθούν τα φυτά να αναπαράγονται

Τροφική αλυσίδα:

Τροφή για πουλιά και άλλα ζώα (ως κάμπιες και ενήλικες)

Βιοδείκτες:

Δείχνουν την ποιότητα του περιβάλλοντος (ρύπανση, φυτοφάρμακα)

Βιοποικιλότητα:

Συμβάλλουν στην ποικιλία ειδών στις πόλεις

Αισθητική & εκπαίδευση:

Ομορφαίνουν το περιβάλλον και βοηθούν στην ευαισθητοποίηση

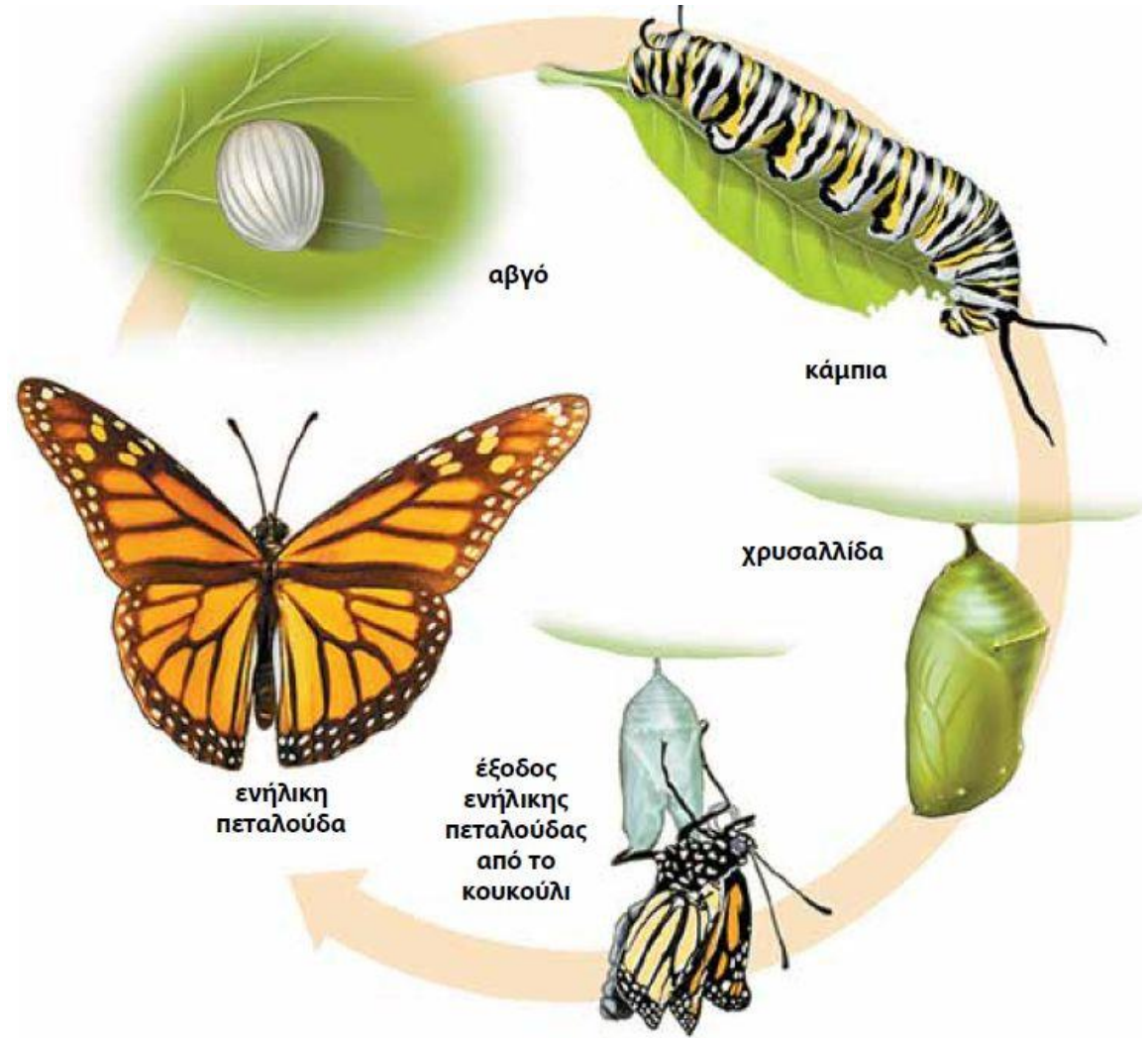
Κύκλος ζωής της πεταλούδας: Ο κύκλος ζωής της πεταλούδας ονομάζεται μεταμόρφωση και έχει 4 στάδια.

Αυγό: Η πεταλούδα γεννά αυγά πάνω σε φύλλα φυτών

Κάμπια (προνύμφη): Εκκολάπτεται και τρέφεται συνεχώς για να μεγαλώσει

Χρυσαλλίδα (νύμφη): Δημιουργεί κουκούλι όπου γίνεται η μεταμόρφωση

Ενήλικη πεταλούδα: Βγαίνει από τη χρυσαλλίδα, πετάει και αναπαράγεται

Οι απειλές που αντιμετωπίζουν οι πεταλούδες στα αστικά περιβάλλοντα

Απώλεια και υποβάθμιση ενδιαιτημάτων

- Τα πάρκα συχνά σχεδιάζονται με αισθητικά κριτήρια (κομμένο γκαζόν, λίγα άγρια φυτά), με αποτέλεσμα να λείπουν τα φυτά που χρειάζονται οι πεταλούδες για τροφή και αναπαραγωγή.

Χρήση φυτοφαρμάκων

- Τα εντομοκτόνα και ζιζανιοκτόνα σκοτώνουν όχι μόνο «επιβλαβή» έντομα αλλά και τις πεταλούδες ή τις κάμπιες τους, ενώ μειώνουν και τα φυτά-ξενιστές.

Κλιματική αλλαγή

- Η αύξηση της θερμοκρασίας και οι αλλαγές στις εποχές επηρεάζουν τον κύκλο ζωής τους και τη διαθεσιμότητα τροφής.

Ρύπανση (αέρα και εδάφους)

- Οι ρύποι μπορούν να επηρεάσουν άμεσα την υγεία των πεταλούδων ή έμμεσα τα φυτά από τα οποία εξαρτώνται.

Έλλειψη ποικιλίας φυτών

- Η περιορισμένη βιοποικιλότητα σημαίνει λιγότερες πηγές νέκταρ και λιγότερα φυτά για να γεννήσουν αυγά.

Η σημασία των αστικών πρασίνων για τη διατήρηση των πεταλούδων.

-
- Παρέχουν καταφύγιο μέσα στο αστικό περιβάλλον
  - Προσφέρουν τροφή (νέκταρ) για τις ενήλικες πεταλούδες
  - Φιλοξενούν φυτά-ξενιστές για τις κάμπιες
  - Ενισχύουν τη βιοποικιλότητα στις πόλεις
  - Συμβάλλουν στη γενετική ποικιλότητα των πληθυσμών
  - Τα δέντρα είναι σημαντικά για τη διατήρηση του μικροκλίματος που χρειάζονται οι πεταλούδες.

Μέθοδοι προστασίας και ενίσχυσης του πληθυσμού των πεταλούδων

1

Φύτευση φυτών-ξενιστών για τα αυγά των πεταλούδων.

2

Δημιουργία φυτεύσεων με λουλούδια που προσφέρουν νέκταρ.

3

Ελαχιστοποίηση της χρήσης εντομοκτόνων στα αστικά περιβάλλοντα.

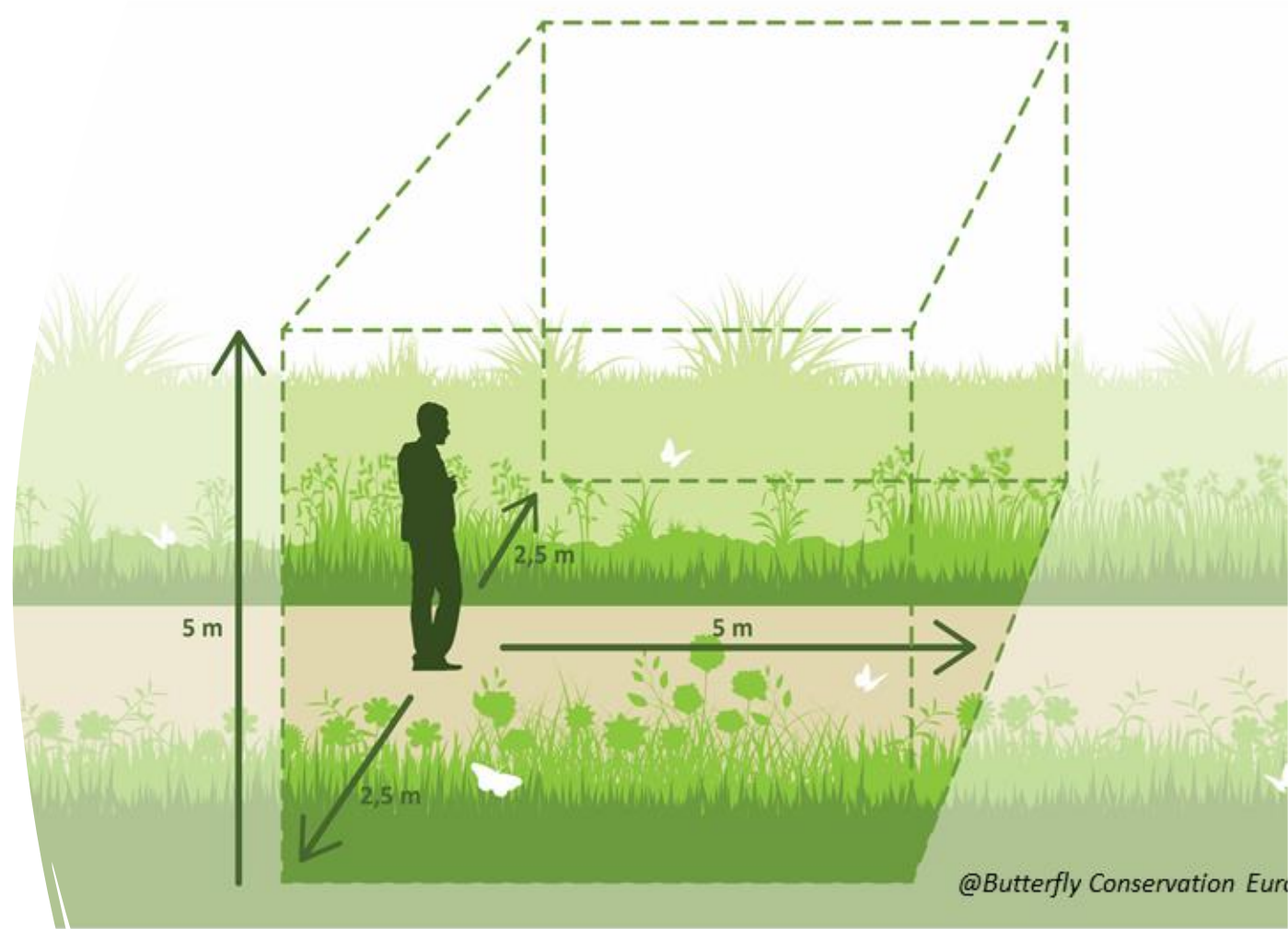
4

Προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για την ευαισθητοποίηση.

Για την καταγραφή των πεταλούδων χρησιμοποιήσαμε την μέθοδος Transect (γραμμικών διατομών)

- Για τη μελέτη των πεταλούδων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος Transect (των γραμμικών διατομών 200 ή 300 m).
- Μετρούσαμε όλες τις πεταλούδες ανά είδος που εντοπίζουμε σ'ένα νοητό κουτί 2.5 m δεξιά μας, 2.5 m αριστερά μας, 5 m μπροστά μας και 5 m από την επιφάνεια του εδάφους προς τα πάνω (κύβος ακμής 5 m).
- Ο χρόνος παραμονής σε κάθε περιοχή δειγματοληψίας ήταν 20' (εκτός του χρόνου αναγνώρισης των ειδών).
- Η μελέτη γινόταν ανά δύο εβδομάδες

Βασικές αρχές της μεθόδου

- **Γραμμή Transect**

Μια σταθερή διαδρομή που διανύεται τακτικά, μήκους 300m. (κίτρινη γραμμή στο σχήμα)

- **Επιλογή Τοποθεσίας**

Αυλή Γυμνασίου Καλογερόπουλου

- **Περίοδος Καταγραφής**

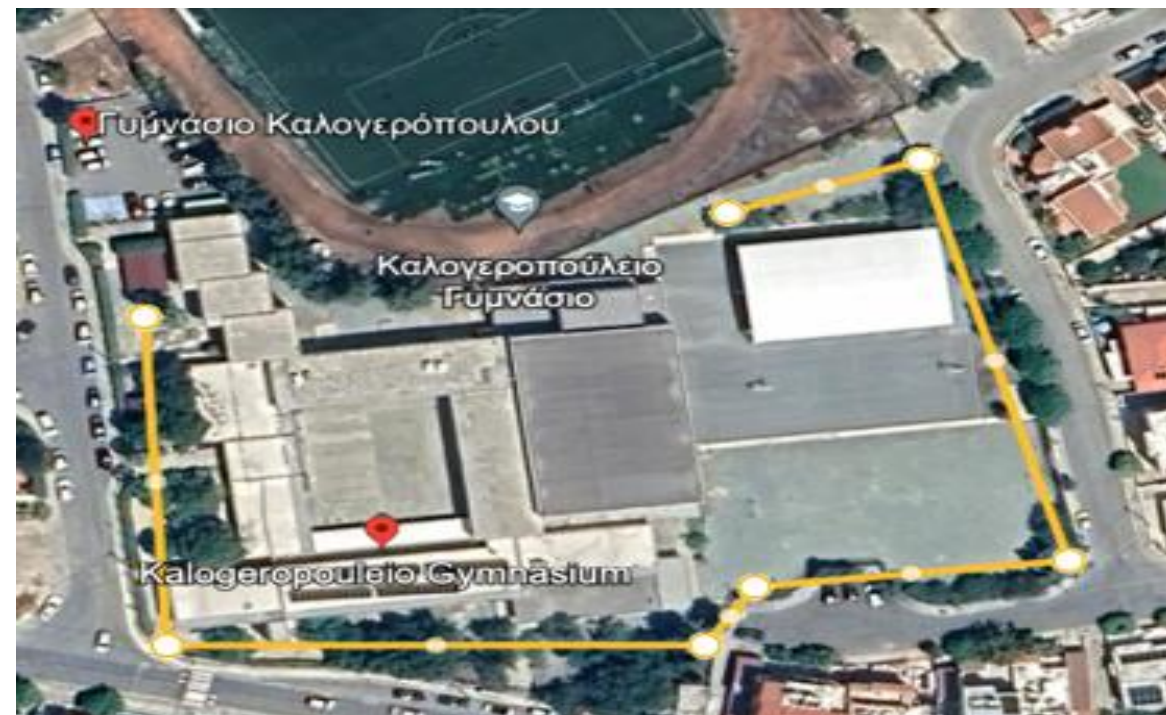
Οκτώβριο -Μάρτιο.

- **Καταγραφή Καιρικών συνθηκών**

Θερμοκρασία, Ταχύτητας ανέμου, Βροχόπτωση, Υγρασίας

- **Καταγραφή Πεταλούδων**

Χρήση απόχης ή Κινητού για φωτογράφιση και αναγνώριση τους (Butterfly countup).

Εξοπλισμός και Ασφάλεια

Εξοπλισμός: Απόχη πεταλούδων, σημειωματάριο, κινητό τηλέφωνο (οδηγός αναγνώρισης)

Ασφάλεια: Προστασία από τον ήλιο, έντομα και αλλεργίες.

Αποτελέσματα

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΩΡΑ	ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ	ΥΓΡΑΣΙΑ	ΑΝΕΜΟΣ Km/h	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΕΙΔΟΣ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ
13/10/2025	8:30-8:50	23	65%	3.2	0	
20/10/2025	8:20-8:40	22	70%	3	0	
31/10/2025	9:20-9:40	25	68%	3.9	0	
13/11/2025	10:50-11:10	22	26%	4.2	0	
27/11/2025	13:00-13:20	19	70%	6	1	pieris rapae
8/12/2025	9:50-10:10	16	56%	8	1	pieris rapae
9/1/2026	10:10-10:30	12	68%	28	0	
2/2/2026	8:20-8:40	13	52%	28	0	
27/02/2026	10:20-10:40	20	42%	27	0	
5/3/2026	9:30-9:50	19	68%	26	1	pieris rapae
					3	pieris brassicae
12/3/2026	9:20-9:40	18	77%	25	3	pieris rapae
26/03/2026	10:20-10:40	12	50%	19	2	pieris brassicae

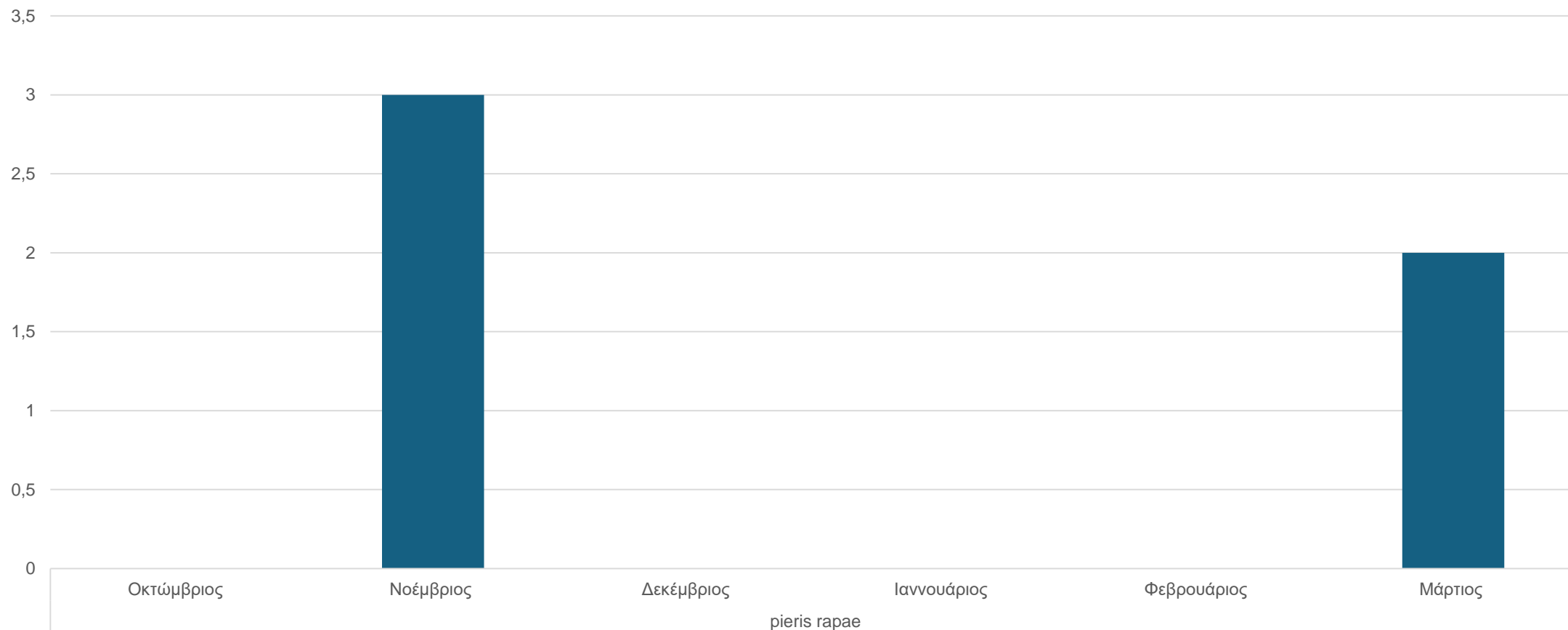
Αριθμός πεταλούδων ανά μήνα

Αριθμος Πεταλούδων ανα μήνα

Αριθμός πεταλούδων ανά μήνα

Αριθμος Πεταλούδων ανα μήνα

Παράδειγμα Εφαρμογής STEM στην μελέτη μας

Επιστήμη

Μελέτη τοπογραφίας, φυτών και εδάφους.

Τεχνολογία

Χρήση google maps για ανάλυση περιοχής.

Μηχανική

Σχεδιασμός της διαδρομής.

Μαθηματικά

Δημιουργία πινάκων καταγραφή δεδομένων

Οι εξορμήσεις μας

Οι εξομήσεις μας

Συμπεράσματα

Κατά τη φετινή σχολική χρονιά παρατηρήσαμε σημαντική αύξηση στον αριθμό των πεταλούδων στον χώρο του Σχολείου μας, σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά. Την περσινή περίοδο, η παρουσία πεταλούδων ήταν αισθητά περιορισμένη, γεγονός που πιθανόν συνδέεται με τη σχεδόν πλήρη απουσία φυτικής βλάστησης στον χώρο. Η έλλειψη αυτή ενδέχεται να οφειλόταν στη χρήση ζιζανιοκτόνων, τα οποία επηρέασαν αρνητικά την ανάπτυξη των φυτών.

Αντίθετα, φέτος παρατηρήθηκε αυξημένη ανάπτυξη φυτών, κυρίως των ειδών *Chrysanthemum coronarium* (μαργαρίτες) και *Oxalis corniculata* (ξυνίθρα). Η παρουσία αυτών των φυτών φαίνεται να συνέβαλε στη δημιουργία ενός πιο φιλόξενου οικοσυστήματος για τις πεταλούδες, καθώς τους παρέχει τροφή και κατάλληλο περιβάλλον για την επιβίωσή τους.

Συμπερασματικά, η αύξηση της φυτικής βλάστησης στον σχολικό χώρο φαίνεται να σχετίζεται άμεσα με την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, και ειδικότερα με την αύξηση του πληθυσμού των πεταλούδων.

Προβλήματα που αντιμετωπίσαμε

Περιορισμένος χρόνος

Το φορτωμένο πρόγραμμα των μαθημάτων, τα διαγωνίσματα και οι άλλες σχολικές δραστηριότητες δυσκολεύουν την ενσωμάτωση ενός ερευνητικού προγράμματος στην καθημερινότητά μας.

Περιορισμένοι πόροι και υποδομές

Η έλλειψη εξοπλισμού και υλικών για την έρευνα περιορίζει τις δυνατότητες μας να πραγματοποιήσουμε πιο ολοκληρωμένες μετρήσεις και παρατηρήσεις.

Έλλειψη εμπειρίας

Η δυσκολία στην ασφαλή αναγνώριση των ειδών πεταλούδων που καταγράψαμε αποτέλεσε πρόκληση, καθώς χρειάζεται εξειδικευμένη γνώση για ακριβή ταυτοποίηση.

**ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ: Δρ. Κων/νος Φάνης και Δρ. Έλλη
Τζιρκαλλη**

Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Καλυψώ Πελαγία

